

Editorial

Smaranda Vultur, bibliotecară

de Vasile Docea

S-a întâmplat în anul 2015. După desființarea Fundației „A treia Europă” din Timișoara, arhiva grupului de cercetare în Antropologie Culturală și Istorie Orală a fost donată Bibliotecii Centrale Universitare „Eugen Todoran”. Pentru specialiști, dar nu numai, arhiva era o comoară de informații. Grupul de cercetare fusese înființat și condus, încă din anii 90, de Smaranda Vultur. Ea cunoștea cel mai bine noianul de documente și obiecte din acea colecție, sutele de casete audio conținând înregistrări de interviuri, miile de file conținând transcrierea acestora, acte personale ale celor intervievați, fotografii și multe altele.

S-a întâmplat ca în același an, Smaranda Vultur să se pensioneze de la Universitatea de Vest, la capătul unei lungi cariere didactice. Pensionarea ei de la Universitate ne-a încurajat să îi cerem sprijinul pentru înregistrarea și catalogarea colecției de care vorbeam. Ea era cheia înțelegerii și ordonării acesteia. Fără ea, colecția urma să devină un morman de documente și obiecte imposibil de înțeles și utilizat.

Fără să ezite, Smaranda Vultur a acceptat oferta bibliotecii, de a ocupa o jumătate dintr-un post de bibliotecar. Din această poziție, a coordonat întreaga operațiune de ordonare și înregistrare a noii colecții, operațiune care a durat aproape cinci ani. Au fost ani de muncă intensă, alături de o echipă minusculă de bibliotecari. La sfârșitul aceluși interval de timp, treaba era terminată, iar noua „Colecție de Istorie Orală” putea să fie consultată cu folos de cercetători.

M-am întrebat adesea de ce a acceptat Smaranda Vultur poziția de bibliotecar. Prin această întrebare, nu vreau nicidecum să minimizez importanța profesiei de bibliotecar, despre care cred cu tărie că este una nobilă. Și totuși... Unii ar spune că aspiranta noastră

era mult prea calificată pentru poziția care i se oferea. Ea se afla, așa cum am mai spus, la capătul unei cariere universitare de succes. Mai mult decât atât, se afla la apogeul unei cariere științifice pe care mulți ar invidia-o: publicase sau contribuisese la publicarea a zeci de cărți, condusesse și încă mai conducea proiecte de cercetare, deschisese direcții de cercetare la care alții nu s-au gândit, formase câteva generații de specialiști, editurile îi solicitau publicarea de noi ediții ale mai vechilor cărți, ale căror tiraje fuseseră demult epuizate, colegii de breaslă din țară și din străinătate o respectau și o invitau să țină conferințe sau să participe la comisii doctorale. Altcineva, în locul ei, probabil că ar fi respins – dacă nu cu dispreț, atunci măcar cu condescendență – oferta bibliotecii.

Cred că răspunsul se află în felul în care ea își înțelege menirea de om de știință. La fel ca în viață, lucrurile bune din știință trebuie duse până la capăt. Pare banal ceea ce tocmai am afirmat, însă, dacă privim în jurul nostru, vedem nenumărate cazuri de lucruri neterminate, de proiecte începute și apoi abandonate, de trădări ale propriilor convingeri, de renunțări. Pe acest fundal, gestul Smarandei Vultur este exemplar.

Ea a dorit să-și ducă până la capăt unul dintre proiecte, poate cel mai drag. Arhiva de istorie orală, la a cărei creare a contribuit și din care și-a extras substanța cărților sale, trebuia să nu se piardă. Mai mult decât atât, ea trebuia refuncționalizată, astfel încât programul de cercetare început în urmă cu aproape trei decenii să poată continua. Fosta arhivă, transformată în colecție de bibliotecă, trebuia să „hrănească” cercetările noilor generații. Poziția de bibliotecar pare să fi fost instrumentul cu ajutorul căruia Smaranda Vultur și-a atins scopul. Un scop pe măsura generozității celei care și l-a propus.